

РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА „ХРИСТО БОТЕВ” – ВРАЦА

Отчет за дейността за 2025 година



През 2025 г. Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца продължи да бъде достъпен културен, образователен и информационен център за местната общност, развивайки модерни услуги и инициативи чрез своя квалифициран екип.

През годината библиотеката въведе нова интуитивна система за самообслужване, която позволява на читателите сами да заемат, презаписват и връщат библиотечни документи и да получават информация от електронния си профил. Станцията автоматично регистрира операциите и улеснява достъпа до библиотечните ресурси. Системата е внедрена по проект „Библиотеката – място за среща на технологиите и четенето“ по програма на Министерството на културата. По проекта бяха реализирани обучения по информационна и медийна грамотност за възрастни, конкурс „Най-четящ клас“ за ученици от 1 до 4 клас, летни активности за деца и монтаж на интерактивен под в Детския отдел.

По проект към Национален фонд „Култура“ библиотеката създаде дигиталната платформа „Враца – книжен град“, насочена към популяризиране на литературния фестивал в региона и извън него.

През 2025 г. библиотеката спечели и проект по трансграничното сътрудничество Румъния – България за внедряване на изкуствен интелект в работата на библиотеките във Враца и Крайова. Дейностите по проекта ще се реализират през 2026 г.

В следващите раздели е представен отчетът на библиотеката за 2025 г. и постигнатите резултати.

I. Библиотечни дейности

Комплектуване и организация на библиотечните фондове и каталози

Комплектуването на фондовете е основна и неизменна задача на Регионална библиотека „Христо Ботев“.

В края на 2025 година фондът на библиотеката наброява 269 859 библиотечни документи на стойност 726 107 лв. от всички отрасли на знанието и на различни носители на информация. Като: научна - 56.60%; художествена - 32.5%; детска научно-популярна - 4.3%; детска художествена литература - 6.6%. Спазено е едно добро съотношение на художествени и отраслеви БД.

През годината новите постъпления са 2 424 библиотечни документи, което е повече с 19,76% спрямо 2024 година на стойност 35 032.29 лв., от които 2317 тома книги, 97 периодични издания, 5 тома графични издания, 5CD.

Със Заповед № 25/29.09.2025 г. на директора на библиотеката беше извършена инвентаризация на фонд „Подръчен“ отрасъл „История“.

През периода е извършена и деноминация на стар фонд на библиотеката и отразяване в библиотечната програма.

Съгласно Наредба №3/18.11.2014 г. и Заповед на Директора № 17/27.06.2025 г. от фондовете на библиотеката бяха отчислени 2 939 т. разпределени както следва:

Акт №1 – фонд „Детски Подръчен“ – липси от картони – 391 т. на стойност 1482,21лв.;

Акт №2 – фонд „Филиал Подръчен“ - многоекземплярни - 388 т. на стойност 181,45 лв.;

Акт №3 – фонд „Подръчен“ – физически изхабени бълг. худ. л-ра - 578 т. на стойност 35,57 лв.;

Акт №4 – фонд „Подръчен“ - физически изхабени чужда худ. л-ра – 1091 т. на стойност 574,04 лв.;

Акт №5 – фонд „Подръчен“ отрасъл История – липси установени от инвентаризация - 491 т. на стойност 601,15 лв.

Общо отчислените библиотечни документи са 2939 т. на стойност 2874,42 лв.

Изготвена е статистиката за състоянието на фонда на библиотеката към 31.12.2025 г. и колекциите на отделите в общата КДБФ и в книгите за движение на библиотечните фондове на отделите по структурата на библиотеката.

Абонаментът за 2025 г. е на стойност 6 861 лв. за 58 периодични издания. Изготвен е абонамент за 2026 г. Включва 59 заглавия, от които 37 списания и 22 вестника на стойност 7 488,80 лв. Абонаментът включва списания и вестници от всички области на знанието и е съобразен с читателските интереси.

2. Библиотечна, справочно-библиографска и информационна дейност

През отчетния период Регионална библиотека продължава да увеличава новорегистрираните си читатели и те вече са 7 724, което е с 9% повече спрямо 2024 година, посещенията – 94 660 и виртуалните посещения са 309 180, като тук са включени всички наши потребители, които са се възползвали от електронните ни информационни ресурси. Новата библиотечна система, дава богат набор от услуги, които да могат да използват потребителите. За улеснение достъпът до нашите ресурси, каталози, дигитална библиотека, списъци и др. материали бе отворен - в него могат да търсят както регистрираните потребители, получили персонално име и парола за достъп, така и ползватели от всяка точка на света, чрез опцията – „Влез като гост“. Заетите библиотечни документи през годината са 13 1791, като отново се запазва най-висок дялът на заемани книги - 80%; периодични издания - 15% и други носители - 5%.

Броят на справките, направени през годината е: устни – 22 383, писмени - 219, търсене в автоматизираните БД и каталози – 22 231.

От дистанционните услуги, които предоставя библиотеката са се възползвали 7 311 читатели, това включва: резервации на книги, презапис на книги, виртуално обслужване.

Посещенията на уебсайта на библиотеката www.libvratsa.org за отчетния период са 144 180 от 71 756 уникални посетители.

През 2025 година сайтът „Карта на времето“ е посетен в 165 000 сесии от 76 077 активни потребители. Сайтът е посещаван от 200 до 250 потребители средно на ден. Освен от България, посещения се отчитат и от САЩ, Великобритания, Германия, Ирландия, Швеция, Испания, Италия, Австрия, Гърция. Най-активни сред потребителите в България са от София и Варна. По-голямата част от потребителите са мъже – 54,15% Посетителите влизат в сайта през: мобилни устройства – 79,2%, настолни компютри – 19,6% и таблет 1.2% В края на 2025 г. на разположение на ползвателя са 16 540 документа (снимки във фотоалбуми, заглавни снимки, PDF, пълнотекстови документи – статии и откъси от книги, краеведски и фолклорни текстове, аудиофайлове и видео). През 2025 са добавени 480 нови документа: 340 – снимки във фотоалбуми; 50 – заглавни снимки; 10 – файла PDF; 50 - пълнотекстови документи – статии и откъси от книги,

краеведски и фолклорни текстове; 22 – аудиофайла; 8 – видео. Създадена е нова рубрика „Наследници“ и публикуване на първите 6 истории в нея.

През отчетния период публикациите в социалните мрежи на библиотеката са достигнали до 1 000 човека, средно на ден. Страницата на регионалната библиотека във Фейсбук има 5 876 привърженици. По-голямата част от тях са жени на възраст от 35 до 44 години. Последователите ни в Инстаграм са общо 416, а в ТикТок са 254.

Чрез използване на новите технологии за общуване, изпълняваме основната си цел - да бъдем полезни, да получаваме обратна връзка и да увеличим каналите си за комуникация с публиките. Ежедневно се вслушваме в препоръките и мненията на нашите приятели, разговаряме и споделяме.

Обобщените статистики през тази година показват новото ниво на нашата библиотека - все по-достъпна до хората чрез новите технологии. Усилията на екипа през последните години да направи голяма част от фондовете и ресурсите си достъпни за повече хора чрез различни видове електронни услуги са повече от успешни. Всички показатели са със значителен процент увеличени спрямо предходната година.

През 2025 г. с около 5% ръст бележи използването на режим за достъп до базите данни на Правно-информационната система в библиотеката. Освен ревизирана нормативна документация, системата предлага готови формуляри на документи, много често търсени от потребителите. Достъпът до Европейско право, нови изисквания за работа с лични данни, казуси по гражданско-процесуални иски и документация по решения и давления на ведомствени органи също е полезен за потребителите. Общият брой на извършените справки със системата АПИС е 512.

През 2025 година библиотеката продължава да предлага на своите читатели безплатен достъп до образователната онлайн платформа „Уча.се“. Материалите в нея следват официалната училищна програма и са съобразени с държавните образователни стандарти.

Регионалната библиотека полага усилия да удовлетвори потребностите на населението на град Враца за равен и лесен достъп до информация. Предоставя проверена информация от достоверни източници и възможност за тестване на нови технологични чудеса.

Важен елемент в работата ни е обратната връзка с потребителите. Затова през изминалата година продължихме да публикуваме всичко важно от библиотеката на страницата във Фейсбук, Инстаграм и сайт.

II. Информационни технологии

През 2025 година направихме важни крачки по отношение автоматизираното обслужване на читатели. Закупихме сървър и инсталирахме на него библиотечния софтуер. По проект за технологично обновление закупихме електронни тагове и работна станция за тяхното програмиране. На всички новопостъпили книги бяха поставени тагове, което ни даде възможност да осигурим самообслужване на специално закупената за това система. Посредством тези процеси всеки читател може сам да записва, презаписва и връща заетите от него книги. Беше разширена локалната мрежа в отдел „Заемна за дома“, за да се обезпечи достъпа до сървъра на новозакупената система за самообслужване.

Детски отдел бе оборудван с образователен интерактивен под, който беше сглобен и на него бе инсталиран необходимия софтуер.

Подменихме и компютъра за служебно ползване в отдел „Краезнание“.

За втория етаж на библиотеката бяха закупени и инсталирани два безжични рутера, което даде възможност да осигурим безжичен достъп до Интернет в отделите „Краезнание“ и „Изкуство“.

Закупен и монтиран беше още един баркод четец в Детски отдел.

По проект за трансгранично сътрудничество бяха закупени 25 броя преносими компютри и мобилен заряден шкаф за тяхното съхранение.

При възникнала необходимост и по план на компютърната техника е правена своевременно хардуерна и софтуерна профилактика, регулярно са закупувани и подменяни периферни устройства и консумативи.

Своевременно са отстранявани неизправности в компютърната техника. Дейностите по сервиз на хардуера са общо 96 и включват ремонт и профилактика на компютри, принтери, монитори, мрежови устройства, подмяна на мрежови кабели, размествания на компютри.

В края на 2025 година бе извършена инвентаризация вследствие на което част от компютърната техника бе подготвена за бракуване по причина неработеща и физически и технологично остаряла. Към настоящия момент в библиотеката има следните компютърни устройства: 22 компютърни конфигурации; 43 преносими компютри, от които 25 новозакупени; 2 сървъра; 10 лазерни принтера; 5 мултифункционални устройства, от които 4 лазерни – 2 цветни и 2 монохромни и едно мастилено-струйно. Работна станция за запис на тагове; Станция за самообслужване; 1 скенер за книги; Видеоконферентна система; Интерактивен под; 7 рутера и два Access Point-a, предоставящи достъп до безжичен интернет – 2 свободни WI-FI мрежи на партер и първи етаж и 6 служебни мрежи съответно в Дирекция, Зала за тийнейджъри, отдел ИТ, отдел „Краезнание“, отдел „Изкуство“ и Филиална библиотека; 6 комутатора (суича); 1 UPS устройство; 2 мултимедийни проектора; Интерактивна бяла дъска; 6 баркод скенера; 3 Телевизора и един подвижен монитор със стойка.

Ежемесечно се генерира бюлетин „Нови книги“, който публикуваме в Интернет под формата на публичен списък.

Отделът поддържа уеб пространството, на което се намира уебсайта на библиотеката. Системният администратор прави периодична профилактика и архивиране на данните, както и осъществява при необходимост и технически проблеми връзка с фирма RAX, която осъществява хостинг услугата и фирма Римекс, която осъществява достъпа до Интернет.

Отдел „Информационни технологии“ извършва и експертно-консултантска дейност по въпроси, свързани с автоматизация на библиотечните дейности.

Информационните технологии вече са неразделна част от всяка сфера на обществения живот и Регионална библиотека - Враца напълно отговоря на нуждите на потребителите си от нов вид информационни и образователни услуги.

III. Издателска дейност

През отчетния период в отделите „Краезнание“, „Изкуство“, СБИО и „Обща читалня“ бяха подготвени препоръчителни списъци и информационни бюлетини, отразяващи читателските търсения, свързани с актуални теми, годишнини и събития.

Подготвен е за печат сборник „Книгата и знанието, словото и посланието: 70 години Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Двадесет и първа регионална краеведска конференция

През годината излезе от печат второто издание на сборник „Врачански будители и дарители“ финансирано от фонд „Култура“ към Общински съвет, Враца.

IV. Културна дейност

През 2025 г. Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца продължи да бъде активен участник в културния живот на града чрез организирането на традиционни инициативи за насърчаване на четенето. Тези събития се утвърдиха като едни от най-очакваните прояви за деца и подрастващи и създадоха възможности за ранно приобщаване към света на книгите и четенето.

През отчетния период бяха реализирани общо 359 събития. Значителна част от тях са свързани с кампании за насърчаване на четенето и прилагане на съвременни и иновативни подходи за първа среща на децата с книгата. Съществен принос за постигането на този резултат има мобилната библиотека, която и през 2025 г. продължи успешно да достига до най-малките читатели.

Работилници за емоции

През 2025 г. Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца продължи развитието на инициативата съботни „Работилници за емоции за деца и родители“, реализирана в партньорство с детския психолог Надежда Евгениева. Работилниците бяха насочени към семейства с деца основно във възрастовата група от 0 до 13 години, като инициативата запази своя по-широк консултативен характер и за родители на деца от ранна възраст до ранна тийнейджърска възраст. През 2025 г. темите бяха: „Самооценка и мотивация в детството“, „Големите емоции: агресия и страхове“, „Конфликти между братя и сестри“, „Предизвикателствата пред децата в начална училищна възраст и пубертетна възраст“. Поредицата утвърди библиотеката като съвременно културно и образователно пространство, което предлага възможности за неформално учене, семейно участие и социална подкрепа. Чрез инициативата се разширява връзката между библиотеката и местната общност, като участниците бяха насърчени да използват и богатия библиотечен фонд от специализирана литература, свързана с детското развитие, възпитанието и семейната комуникация.

Маратон на четенето 2025 и Нощ в библиотеката 2025

По време на Маратона на четенето интересът към библиотеката значително нарасна. Новорегистрираните читатели достигнаха 1 887 души в „Заемна за дома“, Детския отдел и филиала в ж.к. „Дъбника“, което показва засилена ангажираност на общността към книгите и четенето. Маратонът бе насочен към насърчаване на четенето сред децата и подрастващите и включи разнообразни инициативи – образователната мобилна игра „Книжна мисия“ с електрическият библиобус, среща с писателката Валерия Минева-Лира, интерактивната игра „Прочети Вазов“ по повод 175 години от рождението на Иван Вазов, работилница за емоционална грамотност с психолог Надежда Евгениева, верижното четене „Вълшебна нишка“, представяне на сборника „Хубава си, моя горо...“ в Паволче, Згориград и Бяла Слатина и финалното събитие „Нощ в библиотеката“, включващо среща с журналиста Георги Тошев, игри и филмова прожекция.

Национална библиотечна седмица „Библиотеката – мисия възможна“

Програмата, с която РБ „Христо Ботев“ се включи в Националната библиотечна седмица (НБС) отчете висока ангажираност – 1 158 нови читатели се присъединиха към библиотеката в дните от 8 до 15 май. Кампанията успя да подчертае важната роля на библиотеките като културни и образователни центрове. НБС се инициира от Българската библиотечно-информационна асоциация в партньорство с фондация „Глобални библиотеки – България“. В инициативите се включиха ученици от врачански училища чрез „Стани библиотекар за един ден“, среща с писателя Димитър Риков и работилница „Глаголица“. Проведе се и работилница за родители с детския психолог Надежда Евгениева на тема „Конфликти между братя и сестри“.

По повод професионалния празник на библиотекарите – 11 май, бяха поднесени цветя пред паметника на светите братя Кирил и Методий, а за специалисти от областта бе организирана обучителна работилница „Управление на социални мрежи и дигитални активи“. Специален гост на инициативите беше журналистката Галя Щърбева, която представи поредицата си „Да хванеш гората“.

Лято в библиотеката 2025

През периода юни – август 2025 г. Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца реализира програмата „Лято в библиотеката“, в рамките на която бяха проведени 31 събития с участието на 1 550 деца в централната сграда и филиала в ж.к. „Дъбника“.

Сред основните инициативи беше Лятната читалня, провеждана в парка зад паметника на Христо Ботев, в която популярни обществени личности, автори и представители на културни институции четеха приказки на децата. Продължи провеждането на творческите работилници „LEGO свят от приказките“, които съчетаваха конструиране с тематично подбрана литература и насърчаваха интереса към четенето.

В програмата бяха включени и STEM занимания чрез интерактивен под, насочени към учене чрез движение, логически игри и образователни предизвикателства. Реализирана бе и Академия за творческо писане за участници на възраст от 8 до 18

години, която развиваше умения за създаване на литературни текстове под ръководството на утвърдени ментори.

Във филиала в ж.к. „Дъбника“ се проведе творчески ателиета, занимания с четене и арт работилници. През месец август се реализира инициативата „Зелен август“ съвместно с Дирекция на Природен парк „Врачански Балкан“, насочена към опознаване на биоразнообразието и екологичното образование на децата.

Програмата „Лято в библиотеката“ се реализира с финансовата подкрепа на Министерството на културата по програма „Технологично обновление, технологично оборудване и насърчаване на четенето, медийна и информационна грамотност в обществените библиотеки“.

Литературен фестивал „Враца-книжен град“

Седмото издание на литературния фестивал „Враца – книжен град“ превърна в края на септември 2025 г. града под Околчица в истинска територия на книгите, литературата и културните срещи. Програмата включваше 15 събития, сред които премиери на книги, срещи с известни автори, образователни уъркшопи, семинари, книжен базар, изнесени ателиета и първата по рода си литературна резиденция в село Челопек. Фестивалът се реализира с финансовата подкрепа на Национален фонд „Култура“, по проект на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца.

„С всяко следващо издание фестивалът „Враца – книжен град“ се развива като платформа за срещи между различни поколения читатели и съвременни автори. Вярвам, че съчетанието на традиции, дигитални форми и човешки контакт е формулата, която ни помага да изграждаме устойчиви общности около книгата. Благодарим на всички партньори, доброволци и участници, които направиха възможен този истински празник на духа“, коментира директорът на Регионална библиотека „Христо Ботев“ Силвия Павлова.

Фестивалът стартира със семинар, насочен към библиотекари, учители, читалищни дейци и родители. Лектори бяха Виктория Бисерова – издател, университетски преподавател и председател на Сдружение „Книги и четене“, и Йорданка Фурнаджиева от издателство „Ентусиаст“. Обсъдиха темите насочени към „Четящото поколение: стратегии за насърчаване на четенето при тийнейджърите“, „Как да четем на и с децата?“, „Как да помогнем в избора на правилната книга?“

Семинарът бе открит от заместник-кмета на Община Враца Александър Владимиров и Соня Иванова – старши експерт от Регионално управление на образованието – Враца, които поздравиха организаторите и участниците. Събитието събра над 70 участници от Враца и региона. Паралелно със семинара, се проведе и ателие „Калиграфия“. В него се включиха ученици от Професионална гимназия „Димитраки Хаджитошин“ и Средно училище „Васил Кънчов“. Водещи на ателието бяха художници и преподаватели по изящни изкуства от творческо студио „Дарита“. Захарина Петрова и Павлин Проданов запознаха децата с тънкостите на красивото писане и историята на калиграфията. Заниманието премина с голям интерес, а участниците получиха специални сертификати за участие.

Сред силните акценти на фестивала беше и представянето на сборника „Крал Баир“ и фолклорната импресия „Оманна“ – творчески проект на Калина Тодорова,

писател и краевед, която съчетава любовта си към родния край с умението да разказва неговите истории. Сборникът, издаден от Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца, включва легенди и предания от Врачанско, събирани през годините, за да съхранят паметта и магията на местния фолклор. По един екземпляр от книгата беше подарен на всяко училище в града. Театрална група ТЕМП представи впечатляващия спектакъл „Оманна“ – поетично и визуално въздействие, в което се преплитат мит, музика и слово. Представлението върна публиката към изконното, към легендите и посланията, които и днес носят духа на Северозапада.

Сред най-вълнуващите събития в програмата бяха срещите с едни от най-обичаните български автори. Врачани имаха удоволствието да видят на живо журналиста [Георги Милков](#), писателя и университетски преподавател [Георги Бърдаров](#), детската писателка [Катя Антонова](#) и автора [Иван Кръстник](#).

В съботния ден – 27 септември бе разположен и книжният базар, който посрещаше малки и големи в пространството пред бившето Кино „В. Коларов“. В него се включиха над 15 издателства и книжарници, сред които: „Книгомания“, „Персей“, „Изида“, „Фют“, „Ерове“, „Лемур“, „КВЦ“, „Книги за всички“, „ТАТ Creative“, „Така започна всичко“, „Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“ – В. Търново, „Рибка“, „Хелиопол“, „HMR Logos“, „Медиа груп“, „Тогедър Академи“, Конфедерация на българските писатели – клон Враца, „БГ принт“ и книжарничка „Извор“ от с. Челопек. Пространството бе оформено с шатри, щандове и мобилна библиотека, превръщайки се в оживен книжен пазар и място за културен обмен.

Посетители от цялата област – Враца, Монтана, Мездра, Козлодуй и Видин – участваха активно в инициативите.

Седмото издание на фестивала беше специално и заради изнесени събития в селата Челопек, Паволче и Чирен.

В село Челопек се проведе първата резиденция за творческо писане, с участници от различни градове на България и ментор писателката Ина Иванова. Включваше разходка по туристически маршрут „Погледец“, посещение на Посетителски център „Книгини“ и лекции по творческо писане, съчетани с откровени разговори за вдъхновението.

Участниците се потопиха в атмосферата на първото „Село на книгата“ в България и се насладиха на виртуална реалност, свързана с местните легенди. Резиденцията се превърна в пространство за откровени разговори, взаимно вдъхновение и споделяне на текстове, доказвайки, че литературата живее най-силно там, където думите срещат тишината на планината.

В с. Паволче се проведеха две ателиета „Магията цианотипия“, в партньорство с Народно читалище „Фар 1930“. Участниците, сред които семейства с деца и любители на селския туризъм, имаха възможност да създадат свои сини отпечатъци чрез старинната фотографска техника цианотипия, съчетавайки изкуство и природа. Ателието съчетаваше изкуство, наука и екология – децата събираха природни форми от околностите на Паволче, които превърнаха в свои собствени „слънчеви картини“. Водещ на ателието беше визуалният артист Стефан Каменов.

В село Чирен посетителите се включиха в демонстрация на копие на оригиналната Гутенбергова печатарска преса, представена от Диян Павлов – Джими. Посетителите имаха възможността да се запознаят с техниката на печата: как се поставят букви, как се

отпечатват текстове по метода, използван в първите печатници от XV век. Демонстрацията беше съчетана с разказ за историята на книгопечатенето и значението на пресата като революционно изобретение в световната култура. Деца и възрастни останаха впечатлени от звука на машината, от аромата на мастило и прясна хартия, и от усещането, че букви и книги – онова, което често приемаме за даденост – са минали през ръцете и механиката на подобна преса. Изнесеното събитие се проведе в партньорство с Народно Читалище „Пробуждане 1906“, Чирен.

По време на фестивала официално бе представена новата дигитална платформа <https://vratsa-knijengrad.org/>, разработена в рамките на проекта с подкрепата на Национален фонд „Култура“. Платформата обединява информация за събитията на фестивала, архив от минали издания, новини и възможност за гледане на живо на срещите с автори, което даде възможност на читатели от цялата страна да се включат виртуално. Създадена е като устойчив инструмент за популяризиране на литературата и културния живот в региона.

Фестивалът бе посетен от над 3 000 души, включително ученици, семейства, библиотекари и читатели от съседни градове.

Онлайн излъчванията и публикациите в социалните мрежи достигнаха до над 38 957 потребители.

Фестивалът бе част от проект „Дигитална платформа „Враца – книжен град“, финансиран от НФК на стойност 19 970 лв.

*Дни на отворените врати по повод
1 ноември - Ден на народните будители*

Общо 2 692 нови читатели регистрира Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца в рамките на инициативата Дни на отворените врати от 1 до 10 ноември 2025 г. За периода са направени 1 635 едногодишни карти в Детски отдел и 1 057 в отдел „Заемна за дома“ и филиала в ж.к. „Дъбника“.

Двете образователни игри привлякоха особено голям интерес сред децата и младежите във Враца.

„Ловци на истини за будителите“ беше играта, насочена към ученици от 1. до 4. клас.

Библиобусът на библиотеката посети начални училища във Враца, където децата трябваше да разпознават верни и неверни твърдения за будителите. Играта превърна ученето в динамично и забавно преживяване. В инициативата се включиха НУ „Св. Софроний Врачански“, НУ „Иванчо Младенов“, СУ „Васил Кънчов“, СУ „Христо Ботев“.

„По стъпките на Цвета Кръстениякова“ пък преминаха ученици от 5. до 12. клас. По повод 200 години от рождението на видната врачанска възрожденка Цвета Кръстениякова библиотеката разработи интерактивна игра с въпроси, QR кодове и виртуални предизвикателства. Ученици от прогимназиален и гимназиален етап се включиха в инициативата, реализирана в училищата, които подадоха заявки за участие. Библиотекарите гостуваха на класовете в СУ „Козма Тричков“, СУ „Христо Ботев“, СУ „Св. Климент Охридски“ и Професионална гимназия по търговия и ресторантьорство.

Сред специалните събития в периода беше и срещата с писателя Николай Табаков, организирана съвместно от Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца и

НЧ „Развитие 1869“ – Враца. Авторът представи свои творби, разговаря с читатели, ученици и преподаватели, и насърчи младите хора да търсят вдъхновение в книгите и собственото си въображение.

Национална кампания „Ден на четенето“ и Ден на европейските автори

Общо 10 срещи организира Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца в националната инициатива „Ден на четенето“ – 21 ноември. Библиотекарите гостуваха в 5 детски градини и 2 училища. В инициативата се включиха общо 510 деца. Денят на четенето 2025 г. се проведе като част от Деня на европейските автори Read.for Real. Всички събития се регистрирани в сайта на Фондация „Четене“. Ден на четенето – България се организира за трети път от фондациите „Четене“ и „Детски книги“ и от сдружение „Книги и четене“ с подкрепата на „Stiftung Lesen“ - Германия.

Двадесета и втора регионална краеведска конференция
„Миналото на родния край – послание към бъдещето“

XXII регионална краеведска конференция на тема „Фотографи и фотографии“ събра изследователи от Северозападна България, привлечени от силата на фотографията като исторически документ и носител на паметта на общността.

Събитието беше организирано от Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца и Регионално управление на образованието - Враца и обедини специалисти, които изследват визуалното наследство на региона, както и млади участници, които откриват темите на краезнанието чрез семейни и училищни архиви.

Конференцията бе открита официално от директора на библиотеката Силвия Павлова, която акцентира върху мисията на културната институция да съхранява и популяризира паметта на Враца и Северозапада. Сред официалните гости бяха заместник-кметът на Община Враца Петя Долапчиева, която отбеляза значението на подобни инициативи за местната културна идентичност, както и началникът на образователния инспекторат Лорета Колева, която постави акцент върху важната роля на учениците в краеведските изследвания и развитието на умения за работа с исторически източници.

Водеща на първия панел на конференцията беше Калина Тодорова, краеведът на библиотеката и един от съорганизаторите на събитието, а на втория панел водеща беше Цветелина Ценова, експерт в РУО - Враца.

Калина Тодорова отново подчерта, че най-важното за конференцията е приемствеността между утвърдените изследователи и техните млади последователи - учениците и студентите и обърна внимание на един интересен феномен - подредените по стените на старите къщи семейни фотографии, които съхраняват визуални истории от поколенията. Този феномен, според нея, тепърва ще се изследва и може да се окаже ценен източник за бъдещи проекти.

Конференцията започна с представяне на две тематични изложби, привлекли вниманието на участници и гости. Силно впечатление направи експозицията, посветена на Борис Врачовски, чието творчество беше представено от неговия син - Васко

Враховски, наследил не само фотографския талант, но и стремежа да съхранява историите зад кадъра.

Вниманието на участниците привлече и богатата изложба от фотоапарати, ленти, светлочувствителна хартия, стъклени плаки и негативи, която съпътстваше темата „Фотографите на Искърския край – архивът на Пено Пельовски и Гено Пенев“. Наследничката на фотографите - Венета Пенова, разказа как всички тези материали са се използвали и съхранявали с голямо внимание - как над 100-годишните апаратите са се поставяли на специални стативи и как са следели светлината. Тя сподели и за ритуалите около проявяването на снимките.

Програмата на форума включваше 33 доклада, първите фотографии и фотографски фамилии в Северозапада, развитието на фотографските ателиета, документалната фотография, семейните албуми като исторически свидетелства, както и ученически проучвания.

Участниците имаха възможност да видят и предпремиерно филмовия проект „Времето в нас“ на режисьора Красимир Андонов, който визуално допълни темата за съхраняването на паметта и историята чрез снимки и архивни материали. В него участват д-р Ева Чернева и Ваня Желязкова - бивш уредник в Регионален исторически музей - Враца, използвани са материали от фонда на музея.

Дейностите в Регионална библиотека „Христо Ботев“ през 2025 г. отново бяха реализирани с мисъл за всеки читател и дадохме своя принос за обогатяване културния живот на Враца.

**В приложение № 2 са посочени видовете инициативи през 2025 г.*

V. Проекти и програми

През 2025 година екипът на библиотеката работи по разработване и реализация на 8 проекти и програми:

Програма „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“ към МК - одобрен за финансиране в края на 2025 година в размер на 8 972 лева и ще се реализира в началото на 2026 година;

Проект "Обществените библиотеки - центрове за иновации, обучения и дизайн мислене" – одобрен в края на 2025 година и ще се реализира през 2026 година на стойност 9995 лв.

Проект „Дигитална платформа „Враца – книжен град“ към НФК „Култура“, Разпространение, Визуални изкуства /Подробно разписан в раздел IV – Културна дейност / Одобрен през 2024 година и реализиран през 2025 година на стойност 29 170 лв.

Проект „Креативност и изкуствен интелект в библиотеките на Враца и Долж“
– „Creativity & AI in Vratsa & Dolj Libraries“ (CreAI-VDLib)“.

Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца, в партньорство с Окръжна библиотека „Александру и Аристия Аман“ – Долж, Румъния, стартира съвместния

трансграничен проект „Креативност и изкуствен интелект в библиотеките на Враца и Долж“ – „Creativity & AI in Vratsa & Dolj Libraries“ (CreAI-VDLib)”. Той се реализира по Програма Interreg VI-A Румъния – България 2021 – 2027 и е съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

Основната цел на инициативата е да интегрира изкуствения интелект (AI) в дейността на обществените библиотеки във Враца и Крайова. Проектът ще развие дигиталните умения на библиотечните специалисти, ще създаде нови образователни формати и ще стимулира креативността на деца и младежи на възраст между 9 и 15 години.

Проектът насърчава равния достъп до иновации и знания, модернизира библиотечните услуги и изгражда устойчиви образователни практики в трансграничния регион.

Водеща организация е Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца, България, а проектът се изпълнява в партньорство с Окръжна библиотека „Александру и Аристия Аман“ – Долж, Румъния. Асоциирани партньори са училища от Враца и Крайова, които ще участват в дейностите за деца и младежи. От Враца това са Иновативно основно училище „Васил Левски“ и Средно училище „Козма Тrichков“. От Крайова участват три учебни заведения: Școala Gimnazială „Sf. Dumitru“ Craiova, Școala Gimnazială „Traian“ Craiova, Colegiul Național „Frații Buzești“.

Проектът е с продължителност 18 месеца – от август 2025 г. до февруари 2027 г. Общият му бюджет възлиза на 397 517,49 евро, от които 318 013,98 евро се осигуряват от Европейския фонд за регионално развитие, а 79 503,51 евро представляват национално съфинансиране. Бюджетът планиран за Регионална библиотека е 172 760.42 евро.

Основните дейности по проекта включват:

Провеждане на обучения за библиотекари за работа с AI технологии и внедряване на виртуален библиотечен асистент, достъпен 24/7;

Създаване и оборудване на иновативни обучителни пространства в двете библиотеки;

Организиране на „Академия за креативност и AI“ за ученици, която ще ги въвлече в експерименти с технологии, изкуство и творчество;

Модернизация на библиотечните уебсайтове и разширяване на онлайн услугите;

Популяризиране на иновациите и споделяне на добри практики;

Организиране на съвместни събития за местните общности във Враца и Крайова.

Очаквани резултати

Повишена дигитална грамотност на библиотекари и ученици;

Нови образователни формати, които ще бъдат достъпни и за деца от малцинствени и уязвими групи;

Въвеждане на съвременни библиотечни услуги чрез виртуални асистенти;

Създадени устойчиви условия за бъдещи обучения и достъп до иновации в трансграничния регион;

Засилено сътрудничество между библиотеките и училищата от България и Румъния.

„Днес библиотеките вече не са само пазители на книгите – те са центрове за знание, иновации и културен диалог. С този проект даваме възможност на

библиотекарите да бъдат обучители и медиатори в света на новите технологии, а на младите хора – шанс да се докоснат до бъдещето още сега. Изкуственият интелект е предизвикателство, но и вдъхновение – той може да бъде инструмент за творчество, образование и личностно развитие“, подчерта директорът на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца Силвия Павлова.

Чрез това сътрудничество се укрепват връзките между двете страни, създават се възможности за обмен на добри практики и се изгражда общо пространство за образование, култура и дигитални иновации в трансграничния регион.

Откриващото събитие уважиха областният управител на Област Враца Николай Николов, председателят на Общински съвет-Враца д-р Владимир Христов, заместник-кметът на Община Враца Александър Владимиров, заместник-председателят на Постоянната комисия по култура в Общински съвет – Враца Ирина Иванова, както и представители на българските и румънските партньори.

Проектът „Библиотеката – място за среща на технологиите и четенето“

Проектът „Библиотеката – място за среща на технологиите и четенето“ по програма „Технологично обновление, технологично оборудване и насърчаване на четенето, медийна и информационна грамотност в обществените библиотеки“. Той има за цел да затвърди ролята на Регионалната библиотека като модерен технологичен център на местната общност, място за насърчаване на четенето от ранна детска възраст и развитие на информационната грамотност.

Проектът има 4 направления: внедряване на модерна, интуитивна система за самообслужване и STEM образование в библиотеката; програма за насърчаване на четенето „Ранна грамотност“ и информационни кампании по медийна грамотност.

Дейност 1

Въвеждане на система за самообслужване на потребителите

В резултат на реализираната дейност е въведена нова модерна услуга в библиотеката, която осигурява улеснен достъп до библиотечни документи и подобри значително обслужването в отдел „Заемна за дома“. Внедряването на високи технологии в дейността на библиотеката допринесе и за професионалното развитие на заетите библиотекари и облекчи тяхната работа, което от своя страна създаде предпоставка за увеличена удовлетвореност на служителите. Повишена е и сигурността на базите данни, които библиотеката създава, поддържа и съхранява.

Модерното оборудване повиши интереса към библиотеката, като институция, която отговоря на очакванията на хората в активна възраст и младежите за работа с помощта на новите технологии, което доведе и до повече регистрирани потребители. Към декември потребители на библиотеката са 6910, което е ръст от 14%.

Дейност 2

Игрите оживяват - внедряване на интерактивен под и насърчаване на STEM образование в библиотеката

През летните месеци имаше специален ден отреден за STEM забавление с интерактивния под, където децата учеха чрез движение, игри и логически предизвикателства. Те „уловиха къртици“, научиха как се предават вируси, опознаха

емоциите и разпознаваха изразения на лица, решаваха задачи с числа и букви, а всяко знание минаваше през скачане, ориентиране и активно участие.

Въвеждането на STEM образование в библиотеката позволява на деца и учители да излязат извън рамката на училището. В приятелска среда те имат възможност да учат, забавлявайки се. На разположение на процеса е и богатия енциклопедичен фонд на Детски отдел. Интерактивният начин за учене чрез игра и посредством новите технологии прави библиотеката още по-привлекателно място за децата. За 2025 година има ръст от 16% на посетителите в Детски отдел

Дейност 3

Конкурс „Най-четящ клас“

Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца организира конкурса „Най-четящ клас“ сред началните училища в града. В инициативата, провела се в периода от 1 март до 16 май 2025 г., се включиха 463 ученици от I до IV клас, които с ентузиазъм показваха любовта си към книгите. Общо в рамките на конкурса бяха прочетени 860 книги, като разликите между отделните класове в класирането са изключително малки – доказателство за старание и постоянство от страна на всички участници. На едно място имаме дори споделена награда, което подчертава колко оспорвана беше надпреварата.

Първите места във всяка възрастова група получиха специални статуетки „бухалчета“ – символ на знанието и мъдростта. Всички участници бяха наградени с книги, грамоти и аплодисменти за усилията си.

Дейност 4

Лятна академия по творческо писане за деца

Особено място в лятната програма зае „Академията за творческо писане“, която събра 25 млади творци от 8 до 18 години. Под ръководството на вдъхновяващи ментори – Ива Антонова, Цвети Пенчева, Виктория Терзийска, Мая Ценова, Доротея Вladoва и Мая Бочева – децата създадоха свои разкази, стихове и комикси, учиха се да изграждат герои, да търсят послание и да вярват в своя глас и въображение. Академията имаше за цел да покрие ключови принципи на писането, включително: формулиране на идея и история, основи на разказване на истории, създаване на завладяващи герои, ефективен израз. Чрез комбинация от теория и практика участниците ще положат основите на уменията си да бъдат разказвачи, да създават завладяващи сюжети, да развият творческото си мислене, уменията си да стигат от идея до финален проект, да развият истории и да редактират съдържание.

Дейност 5

Архитектурна работилница „Lego свят от приказките“

През летните месеци, всеки петък „LEGO свят от приказките“ превръщаше библиотеката в място, където фантазията среща архитектурата и науката. Симба, Хари Потър, Батман, Стич, Замръзналото кралство, Смелата Ваяна и още много герои оживяха чрез уменията на децата. LEGO творенията бяха съчетани с тематично подбрани книги, превръщайки работилницата в мост между играта и четенето. Най-хубавото е, че легото остава в Детския отдел и ще бъде част от заниманията през цялата година. При работата с конструкторите участниците развиха концентрация,

креативност, логическо и стратегическо мислене, способност да си партнират и търпение. По време на игра с тях децата се учат още и да импровизират, да са постоянни и да развият своето пространствено мислене.

Пречупени през сюжетите на книгите, докато играят, децата имаха възможност да научат любопитна информация за класически приказки, писатели, популярни герои и поредици. Представено бе разнообразието от литература, както художествена, така и енциклопедична налично в Детски отдел на библиотеката.

Дейност 6

Информационни кампании по медийна грамотност

Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца проведе тримесечно обучение по информационна и медийна грамотност за хора в активна възраст. В обучението се включиха 260 човека. Инициативата се реализира през месеците март, април и май 2025 г., В продължение на три месеца бяха проведени шест срещи, посветени на три основни теми: „Какво е медия и как се създава съдържанието в нея“; „Практика за създаване на съдържание – подкаст, влог, новина в социалните мрежи“; „Работа с източници на информация и проверяване на факти“.

Провеждането на информационните дни имаше за цел да разшири осведомеността по въпроси, свързани със справянето с пропагандата, разпространението на дезинформация и фалшивите новини. Придобиването на основни познания за медийната грамотност допринесе за по-голяма информираност относно нейното значение, за развитието на критично мислене и за повишаване на участието на гражданите в социалните процеси.

В подкрепа на обучението бяха създадени и разпространени специални материали: брошури по трите теми, стикери и инфографики, представящи по достъпен начин понятието „информационна грамотност“. Те бяха предоставени както на участниците, така и на всички библиотеки в област Враца, за да се използват като устойчив ресурс и подкрепа за развитието на медийната и информационна култура в региона.

Проектът бе реализиран през 2025 година на стойност 72 471 лв.

Проект "Обществената библиотека – вдъхновяващо пространство за учене, достъп до култура и срещи"

Проект в изпълнение на договор № РД 11-06-214/09.10.2024 г. "Обществената библиотека – вдъхновяващо пространство за учене, достъп до култура и срещи", с Министерство на културата на основание чл. 61 т. 2 от Закона за обществените библиотеки за изпълнение на отговорности, свързани с координиране дейността на библиотечните ресурси, внедряване на съвременните технологии и координирано изграждане на регионалните библиотечни мрежи, поддържане на краеведски архив, извършване на координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от региона.

През годината по проекта бяха реализирани следните дейности:

Две обучения - „Втори живот“ на отчислените книги от фондовете на библиотеките чрез изкуство и „Културна дейност в обществените библиотеки. Изготвяне на рекламни

материали с платформата Canva". Осъществени бяха и посещения на място на 31 библиотеки от областта за оказване на експертно-консултантска дейност. Издаден бе сборника „Хубава си моя горо: от спомен за вековните гори и свещените дървета до модерния интериорен дизайн“, съдържащ 30 разработки, представени на юбилейната Двadesета краеведска конференция „Миналото на родния край-послание към бъдещето“. Продължителността на проекта е до месец юли 2025 година и е на стойност 7 880 лв.

Програма „Интернет за всички“

Библиотечни и информационни специалисти от Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца проведоха серия от практически обучения в с. Косталево, както и във врачанските квартали „Бистрец“ и „Кулата“, в рамките на националната програма „Интернет за всички“, реализирана от Фондация Глобални библиотеки - България, в партньорство с А1. По време на обученията участниците повишиха увереността си в работата със смартфони и зададоха множество практически въпроси - как да споделят местоположение, да премахват нежелани съобщения и контакти в социалните мрежи, как да теглят и инсталират мобилни приложения. Жителите от трите населени места се включиха и в националната анкета на програмата, която им дава възможност да участват в томбола с награди. Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца продължава активно да подкрепя дигиталното приобщаване и усъвършенстването на уменията на хората от региона, в тясно партньорство с Фондация „Глобални библиотеки - България“. Програмата „Интернет за всички“ има за цел да подпомогне дигиталното приобщаване на хората над 60 години чрез достъпни обучения за базови дигитални умения, провеждани в библиотеките в цялата страна.

Програма „Тийнейджъри в библиотеката“

През 2025 година библиотеката продължи да организира инициативи специално предназначени за тийнейджъри. Сред тях са:

- „Не сте сами в борбата срещу дрогата“ с началникът на отдел „Борба с наркотрафика“ в агенция „Митници“ - Стефан Бакалов. Събитие, организирано съвместно с Превантивно-информационен център към Общинския съвет по наркотични вещества – Враца;
- Представяне на книгата "Нещата, на които все още не ни учат в училище" - среща за тийнейджъри с влогъра и инфлуенсър Емил Конрад;
- „Прочети Вазов“ – верижно четене на откъси от пътеписи на Иван Вазов с ученици от 6. клас на училище СУ „Козма Тричков“;
- „Нощ в библиотеката“ – игра за тийнейджъри „Книжен дуел“;
- „Стани библиотекар за един ден“, част от Национална библиотечна седмица – 2025 г.;
- Игра „Познавам Ботев“ за тийнейджъри, по случай Ботеви дни 2025 г.;
- „Академия за творческо писане с ментори“;
- Ателие „Калиграфия“;
- Среща с инфлуенсърката Изабел Овчарова;

- Ден на книгите за Хари Потър - проведени 4 инициативи в Тийн зала, в които участие взеха ученици от: ОУ „Васил Левски“ – Враца; СУ „Васил Кънчов“ – Враца; НУ „Софроний Врачански“ – Враца; Литературен клуб „Иноватори в действие“ към Младежки дом – Враца; Литературен клуб „Красноречиви сричкотворци“ към СУ „Козма Тричков“ - Враца.
- Интерактивна образователна игра „По стъпките на Цвета Кръстениякова“ по случай Деня на народните будители. В инициативата се включиха ученици от СУ "Козма Тричков", СУ "Христо Ботев", Спортно училище „Св. Климент Охридски“ и Професионална гимназия по търговия и ресторантьорство - Враца.

VI. Координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност

През 2025 г. Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца извършва координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от област Враца, съгласно Закона за обществените библиотеки.

На територията на област Враца през 2025 г. са работили 115 библиотеки:

- * Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца
- * Читалищни библиотеки – 104
- * Училищни библиотеки – 7
- * Вузовски библиотеки – 2
- * Специални библиотеки – 1

/от януари 2025 г. е закрыта ЖП библиотеката в гр. Мездра/

Основни дейности в отдела са свързани с изпълнението на задълженията на Регионална библиотека за оказване на експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките и библиотекарите на територията на област Враца. Библиотечните специалисти от Враца и областта своевременно са информирани за всички важни събития и кампании на регионално и национално ниво, инициирани от Регионална библиотека, ББИА и Министерство на културата, като Маратон на четенето, Национална библиотечна седмица, Седмица на детската книга, Национална награда „Бисерче вълшебно“, Ден на народните будители. А също така за възможности за проекти и програми, обяви на различни фондации и институции, по които могат да кандидатстват читалищните библиотеки. За трета година в България се проведе и Ден на четенето, като библиотеките от областта организираха множество събития по време на инициативата. Усилията са насочени към популяризиране на библиотеките, тяхната дейност и изграждане на навици за четене и интерес към книгите.

Цифрови показатели: Раздадените библиотечни документи от библиотековедския фонд през 2025 г. са 210; от тях книги – 99 тома и периодични и продължаващи издания – 111 тома. Посещенията са 204. През 2025 г. библиотековедският фонд е попълнен с 9 тома нови заглавия и две списания – „Библиотека“ и „ББИА он-лайн“.

През 2025 г. са направени 2206 устни консултации с библиотекари от областта по основи на библиотечната теория и практика – комплектуване, обработка на БД, водене на Дневник на библиотеката, класификация на БД, организация на БФ, реорганизиране на пространството в библиотеките, прочистване на БФ и отчисление на БД,

инвентаризация на БФ, попълване на годишни отчети. Библиотекарите от областта имаха най-много въпроси относно изготвянето, изпълнението и отчитането на проект за книги към Министерство на културата, както и при кандидатстването по проект за създаване на Дигитални клубове в библиотеките. В резултат на добрата информационна и консултантска помощ, която оказваме по проект „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“ от област Враца са кандидатствали 62 библиотеки, като 52 от проектите са одобрени.

В отдела се поддържа Информационен масив за състоянието на библиотеките и движението на персонала в библиотеките в областта. Той съдържа данни за читалището – име и адрес; работно време на библиотеката; за работещия библиотекар – име, длъжност, образование и квалификация, телефон и и-мейл за контакти.

Информационната дейност се реализира в две посоки – от една страна за библиотекарите от област Враца и от друга за институции и организации на регионално и национално ниво се подава информация за библиотеките.

През 2025 г. справки, анкети и проучвания, статистически показатели и информация са подавани на Община Враца, ББИА, Фондация „Глобални библиотеки – България“ и Министерство на културата.

През годината са проведени няколко консултации на място в Методичен отдел на новоназначени служители от читалищните библиотеки в с. Нефела и с. Краводер, както и на библиотекарите в МУ-филиал Враца, ВТУ-филиал Враца и СУ „Христо Ботев“-гр. Враца. Консултациите са относно замяна на загубени от читател книги, оформяне на актове за отчисление, провеждане на основно прочистване и инвентаризация на библиотечния фонд.

Ежедневно са извършвани консултации на колеги от библиотеките от област Враца за работа с електронен подпис и правила за подаване на проект по програма „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“, както и консултации относно кандидатстването по проект за създаване на Дигитални клубове.

Извършени са и автоматизирани справки и такива в традиционен каталог за потребители на библиотеката по темите „История на БКП“ и „Работа с деца в библиотеката“, „Реформаторска педагогика“, „Библиотечни информационни системи, „Управленски информационни системи“, „Реставрация и консервация“.

Квалификационна дейност.

През годината Регионална библиотека полагаше усилия да подпомага библиотекарите от областта в обучения за разширяване на познанията в различни сфери на обществения живот и новости в библиотечната теория и практика. Организиран са 9 квалификационни мероприятия и са извършени 34 посещения по места.

През 2025 г. се осъществиха дейностите по проект „Обществената библиотека – вдъхновяващо пространство за учене, достъп до култура и срещи“ в изпълнение на договор № РД 11-06-214/09.10.2024 г. с Министерство на културата на основание чл. 61 т. 2 от Закона за обществените библиотеки за изпълнение на отговорности, свързани с координиране дейността на библиотечните ресурси, внедряване на съвременните технологии и координирано изграждане на регионалните библиотечни мрежи,

поддържане на краеведски архив, извършване на координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от региона. Продължителност на проекта бе до юли 2025 г. на стойност 7 880 лв. В рамките на този проект през изминалата година се проведеха две обучения - „Втори живот“ на отчислените книги от фондовете на библиотеките чрез изкуство и „Културна дейност в обществените библиотеки. Изготвяне на рекламни материали с платформата Canva“. Осъществени бяха и посещения на място на 31 библиотеки от областта за оказване на експертно-консултантска дейност. Издаден бе сборника „Хубава си моя горо: от спомен за вековните гори и свещените дървета до модерния интериорен дизайн“, съдържащ 30 разработки, представени на юбилейната Двадесета краеведска конференция „Миналото на родния край-послание към бъдещето“.

Годишно събрание за отчитане дейността на обществените библиотеки на област Враца през 2024 година. Срещата се проведе на 27.02.2025 г. в Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца. Обсъдени бяха плановите показатели през 2024 г., както и възможностите и перспективите за развитие през 2025 година. Събранието даде възможност за споделяне на добри практики и обмяна на опит сред библиотечните специалисти от областта. По време на работната среща бе представен и разпространен сборникът „Хубава си моя горо: от спомен за вековните гори и свещените дървета до модерния интериорен дизайн“ от поредицата „Наследство“ на Регионална библиотека. Представен бе и сборникът „Основни насоки за библиотечния специалист“, издаден по проект „Библиотеките и предизвикателствата на динамичната информационна среда“ в изпълнение на договор № РД 11-06-263/30.08.2023 г. с Министерство на културата.

Участие в работната среща взеха 62 библиотечни специалисти от област Враца.

Обучението "Втори живот" на отчислените книги от фондовете на библиотеките чрез изкуство се проведе в дните 14-15 април 2025 г. в РБ „Христо Ботев“ – гр. Враца. Участваха 18 библиотечни специалисти от Регионална библиотека и читалищните библиотеки в област Враца. По време на курса се усвоиха знания, умения и компетентности за създаване на „Ars in Libro – изкуство в книга“. С изградения опит обучените библиотечни специалисти вече обучават деца, възрастни и лица с различни обучителни трудности като органинизират арт работилници.

Обучението „Културна дейност в обществените библиотеки. Изготвяне на рекламни материали с платформата Canva“ се проведе в периода 12-13 юни 2025 г. в РБ „Христо Ботев“ – гр. Враца. Участваха 19 библиотечни специалисти от Регионална библиотека и читалищните библиотеки в област Враца. По време на обучението участниците се запознаха с платформата Canva – уеб базирано приложение, с удобен потребителски интерфейс и с огромна библиотека от шаблони и графики. Инструментът предоставя широка гама от достъпни функции, които помагат да се създават визуални активи – шаблони, стокови изображения и изключително лесни за използване инструменти за редактиране на изображения.

Методическа помощ на място в библиотеките на област Враца бе извършена в следните населени места: с. Дърманци, с. Горно Пещене, с. Буковец, с. Войводово, с. Бърдарски геран, с. Лесура, с. Добруша, с. Бъркачево, с. Ракево, с. Върбешница, с. Чирен, с. Галово, с. Осен, с. Елисейна, с. Голямо Пещене, с. Лютидол, с. Крива бара, с. Люти брод, с. Караш, с. Курново. Прегледана е основната документация на библиотеките и фонда и са дадени насоки за подобряване организацията на библиотечния фонд,

реорганизиране на библиотечните пространства, за попълване на дневник на библиотеката, КДФ, документация за постъпления и отчисления. В 10 от читалищните библиотеки бе проведено и обучение на място на новоназначени служители.

Експертно-консултантска помощ на място оказахме и в библиотеките в гр. Роман, с. Горна Кремена, с. Михайлово, с. Пудрия, с. Хубавене, гр. Оряхово, гр. Козлодуй, с. Липница, с. Галиче, с. Крапец, с. Костелево. Служители от тези библиотеки потърсиха от нас съдействие на място с насоки за провеждане на инвентаризация, подобряване организацията на библиотечния фонд и реорганизиране на библиотечните пространства.

Посещенията на място са от изключителна важност, защото експерта има възможност да прецени реално какви проблеми и затруднения среща конкретния служител в читалищната библиотека и незабавно да съдейства за тяхното отстраняване. Посещенията на място са и единственият начин да се провери верността и пълнотата на годишните статистически показатели, които библиотеките отчитат ежегодно пред Регионална библиотека и Министерство на културата.

В рамките на проект "Обществената библиотека – вдъхновяващо пространство за учене, достъп до култура и срещи" бяха посетени 31 читалищни библиотеки от областта.

Експертно-консултантска помощ на място оказахме и в библиотеката във ВТУ-Филиал Враца. Там бяха дадени насоки за пренареждане на фонда в Хранилище и прегледана основната библиотечна документация. Консултация на място относно пренареждането на фонда и работа с потребители проведохме в библиотеката при СУ „Христо Ботев“ – гр. Враца. Посетихме и СУ „Иван Вазов“- гр. Мездра, където по молба на Ръководството на училището оказахме експертно-консултантска помощ за обособяване на библиотека.

Общо през 2025 г. са осъществени 34 посещения на място в библиотеките на област Враца.

Обучение по информационна и медийна грамотност за хора в активна възраст /по Програма „Технологично обновление, технологично оборудване и насърчаване на четенето, медийна и информационна грамотност в обществените библиотеки" на Министерство на културата/ се проведе в продължение на 3 месеца в Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца. Инициативата се реализира в рамките на проект, осъществен с финансовата подкрепа на Министерство на културата по програма „Технологично обновление, технологично оборудване и насърчаване на четенето, медийна и информационна грамотност в обществените библиотеки“.

Работилница „Управление на социални мрежи и дигитални активи“ бе посветена на управлението на социални мрежи и дигитални активи и се проведе на 12 май 2025 г. в отдел "Обща читалня" на РБ „Христо Ботев“. Участие взеха 30 библиотечни специалисти от област Враца. Библиотекарите се запознаха с ефективни начини за работа със страници в платформите на Meta, както и с полезни AI инструменти, които могат да улеснят ежедневната комуникация и съдържание в библиотеките. Лектор беше Ивайло Йорданов който сподели конкретни съвети и добри практики, адаптирани към нуждите на съвременната библиотека.

Обучение „Как да бъдем по-уверени, отговорни и защитени онлайн“ се проведе на 11 септември в Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца. Водещ бе Росен Цветков – един от най-разпознаваемите разследващи журналисти у нас, носител на престижни международни и национални отличия, сред които „Rising Star“ на Асоциацията

на европейските телевизии, „Човек на годината“ и голямата награда „Валя Крушкина – журналистика за хората“. Обучението бе насочено към хора 50+, както и към всеки извън формалното образование, който иска да повиши уменията си за безопасно използване на интернет и социалните мрежи. В рамките на 3 часа участниците научиха как да разпознаваме дезинформация и фалшиви новини, как да проверяваме достоверността на информация, как да се предпазим от измами и фалшиви профили онлайн, как да разпознаваме съдържание, генерирано с изкуствен интелект, как интернет може да бъде и полезен, и приятен. Обучението бе част от проект „Овластяване на възрастните: Уроци по медийна грамотност от Централна Европа до Балканите“, реализиран от Коалиция за медийна грамотност и подкрепен от National Endowment for Democracy (NED).

В рамките на Литературен фестивал „Враца – книжен град“ Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца проведе Семинар „Книги и четене“ и представяне на дигиталната платформа "Враца - книжен град". Събитието събра библиотекари и читатели, за да обсъдят добри практики за насърчаване на четенето сред различни възрастови групи. В рамките на програмата бяха представени лекции и дискусии по теми като: „Четящото поколение: стратегии за насърчаване на четенето при тийнейджърите“; • „Как да четем с децата?“; „Как да помогнем в избора на правилната книга?“. Лектори бяха Виктория Бисерова и Йорданка Фурнаджиева от издателство "Ентусиаст" и Фондация "Книги и четене".

Изнесена работна среща „Креативни библиотеки: традиция и иновации във Враца и Долж“. Срещата се проведе в Окръжна библиотека „Александру и Аристия Аман“, гр. Крайова, Република Румъния на 28-29 ноември 2025 г. с участието на 15 библиотекари от РБ „Христо Ботев“. На място се запознахме с историята на културния институт и добрите практики в обслужването на потребители. Разгледахме залите на библиотеката, фонда и материална база. Посетихме и автоматизирани хранилища, с които разполагат отделите в Крайова. В Детския отдел колегите от румънската библиотека представиха своите колекции, както и споделиха добри практики за работа с деца и тийнейджъри. Престоят ни продължи с посещение на Музей на румънската книга и изгнание в Къща „Диану“ – реставриран и превърнат в интерактивна институция по проект, инициран от Библиотека „Александру и Аристия Аман“. Разгледахме и Музея на изкуствата в Крайова, който се помещава в дворецът Жан Михаил. Запознахме се с историята на емблематични сгради в централната част на града.

VII. Професионална квалификация

През изминалата година библиотечни специалисти се включиха в следните обучения и семинари:

- Работа с нова система за самообслужване;
- „Втори живот“ на отчислените книги от фондовете на библиотеките чрез изкуство;
- „Културна дейност в обществените библиотеки. Изготвяне на рекламни материали с платформата Canva“;
- Обучение по информационна и медийна грамотност за хора в активна възраст;

- Работилница „Управление на социални мрежи и дигитални активи“;
- Обучение „Как да бъдем по-уверени, отговорни и защитени онлайн“;
- Семинар „Книги и четене“;
- Изнесена работна среща „Креативни библиотеки: традиция и иновации във Враца и Долж“;
- Работна среща за обмяна на опит в РБ „Христо Смирненски“ - гр. Плевен;
- Информационна среща относно програмите на Творческа Европа, организирана от ОИЦ-Враца;
- Участие в Годишно събрание на ББИА в гр. София;
- Участие в официалното откриване на XIX Национална библиотечна седмица в НБКМ – гр. София;
- Участие в официалното откриване на XXXV Национална конференция на ББИА в библиотеката на НБУ - гр. София;
- Участие в информационна среща за въвеждане на еврото в България, организирана от КНСБ.
- “Common Crafts – Common Libraries” – Getaway to Cultural Heritage and Circular Futures – Участие на библиотекари в интернационална среща по проекта, чиято цел е да се изготви стратегия и ръководство как библиотеките могат да спомогнат за съхранение на традиционни занаяти.
- Обучение по здравословни и безопасни условия на труд.

VIII. Административна и финансова дейност

През отчетния период библиотеката работи със съвременна организационно-функционална структура.

В края на годината в културната институция работят следните щатни служители: директор, заместник-директор, експерт „Връзки с обществеността“, счетоводител, експерт „Човешки ресурси“, системен администратор, работник-библиотека, касиер-домакин, чистач и библиотечни специалисти. Изразходваният бюджет на библиотеката за 2025 г. е в размер на 1032737 лева. / средства от републиканския бюджет и реализирани проекти през годината/ и 66380,58 лева / средства получени по проект „Креативност и изкуствен интелект в библиотеките на Враца и Долж“ – „Creativity & AI in Vratsa & Dolj Libraries“ (CreAI-VDLib) и 5000 лева финансиране от фонд „Култура“ към Общински съвет Враца . Той се реализира по Програма Interreg VI-A Румъния – България 2021 – 2027 (Виж Приложение 3)

Средната брутна заплата е 1 927, 23 лв.

Допълнително материално стимулиране във връзка с постигнати високи резултати на служителите бе получено по повод 11 май – Професионален празник, 1 ноември - Ден на народните будители, 25 декември - Коледа. В отчетния период на служителите бяха изплатени и средства за работно облекло в размер на половин минимална работна заплата, както и средства за очила, съгласно изискванията на Наредба № 7 от 15 август 2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи.

Финансовата година за РБ „Христо Ботев“ приключи без задължения.

През отчетния период са проведени 12 заседания на Дирекционен съвет като специализиран колективен съвещателен орган, на които са разглеждани и взети решения по основни проблеми, касаещи библиотеката.

IX. Материално-техническа база

През 2025 г. стартира ремонтът на сградата на Регионална библиотека по спечеления проект от община Враца „Внедряване на мерки за енергийна ефективност“ в Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца по Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“.

X. Връзки с обществеността

През 2025 г. дейността беше насочена към устойчиво надграждане на публичния образ на институцията, развитие на дигиталното ѝ присъствие и утвърждаване на библиотеката като модерен културен, образователен и обществен център.

Комуникационната дейност обхващаше планиране и реализиране на информационни и имиджови кампании, активно присъствие в социалните мрежи, регулярни актуализации на уебсайта на библиотеката, взаимодействие с регионални и национални медии, както и комуникационно обезпечаване на културни и образователни събития.

През годината беше поставен целенасочен акцент върху достигането до младежка и ученическа аудитория чрез използването на съвременни дигитални канали и визуални формати. Развитието на профилите на библиотеката в Инстаграм и ТикТок допринесе за обновяване на комуникационния образ на институцията и за по-активно ангажиране на младите хора с инициативите на библиотеката.

В сравнение с 2024 г. през 2025 г. се отчита общ ръст от 9,1% на аудиторията в социалните мрежи, като особено значително е увеличението на последователите в ТикТок, което показва успешно разширяване на обхвата към по-млада публика. Социалните платформи се утвърдиха като основен канал за популяризиране на събития, кампании и образователни инициативи.

Положителна тенденция се наблюдава и при уебсайта на библиотеката. През отчетния период посещенията на сайта са се увеличили с 36%, а броят на уникалните посетители - с 20,8% спрямо предходната година. Данните показват нарастващ интерес към онлайн съдържанието и все по-активно използване на дигиталните услуги и информационните ресурси на библиотеката.

През 2025 г. библиотеката утвърди и своята роля на международно признат партньор чрез реализирано 5-дневно обучение по медийна грамотност по програма Еразъм+, в което участва група от Италия. Това обучение допринесе за обмяна на добри практики и повишаване на компетентността на участниците, като подчертава способността на библиотеката да действа като европейски център за знания и обучение.

PR експерта активно участва и в подготовката на множество проектни предложения, както и в изпълнението на вече одобрени проекти. Особено ключово беше участието му в комуникационната мрежа по трансграничния проект „Creativity & AI in Vratsa & Dolj Libraries“ (CreAI-VDLib) - съвместна инициатива по Програма Interreg VI-A Румъния - България с Окръжна библиотека „Александру и Аристия Аман“ - Долж, Румъния, която осигури успешен обмен на информация, координация на събития и ефективно разпространение на резултатите сред целевите групи.

Провеждането на утвърдени инициативи като Националната библиотечна седмица, „Маратон на четенето“, „Лято в библиотеката“, „Нощ в библиотеката“, както и реализирането на Седмия литературен фестивал „Враца - книжен град“ допринесоха за повишаване на обществената разпознаваемост на библиотеката и за разширяване на нейната публика.

Чрез последователна и целенасочена PR дейност Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца затвърди ролята си на отворена и обществено ангажирана институция, която съчетава традиционните библиотечни функции с модерни комуникационни подходи и отговаря на потребностите на различни възрастови групи, включително на децата и младите хора.

ПРИЛОЖЕНИЕ

1. Сводна статистическа таблица за изпълнение на основни показатели за 2025 г.

№	Показатели	Ед. мярка	Отчет
1.	Библиотечен фонд	Рег.ед.	269859
2.	Набавени библиотечни материали	Рег.ед.	2454
3.	Отчислени библиотечни материали	Рег.ед.	2939
4.	Текущо получавани периодични издания	Загл.	58
5.	Регистрирани читатели	Брой	7724
	- под 14 години	Брой	3334
	- над 14 години	Брой	4390
6.	Заети библиотечни материали	Рег.ед.	131792
7.	Посещения - общо /реални и виртуални/	Брой	403840
	- в залите на библиотеката	Брой	94660
	- виртуални - в уебсайтове на библиотеката	Брой	309180
8.	Направени справки общо	Брой	44 833
	От тях - устни	Брой	24159
	- писмени	Брой	219
	- авт. информационно търсене	Брой	24840
9.	Дистанционни услуги	Брой	7311
10.	Организиран масови прояви	Брой	359
11.	Методическа дейност		

РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА „ХРИСТО БОТЕВ“ ВРАЦА
ОТЧЕТ 2025

- оказана експертно-консултантска помощ	Бр. конс.	2206
- организирани квалификационни мероприятия	Брой	9
- посетени библиотеки	Брой	34

2. Библиотечни инициативи през 2025 година

ИНИЦИАТИВИ	БИБЛИОБУС	Всички отдели	Заемна	Детски	филмал	читалня	изкуство	краезнание	справочен	Тийн зона	
Изложби					1	1		2			4
Витрини по повод бележити дати и годишнини			4	5	15	4	7				35
Творчески вечери, срещи с автори, представления /в т.ч. и онлайн/		2		9		7		7		1	26
Конференции и фестивали						1		1			2
Краеведски разходки								15			15
Беседи за ББЗ с разходка в библиотеката. Открити уроци				6	6						12
Литературни четения				35	13	3					51
Образователни и интерактивни игри	78			35	4	4				26	147
Артистични работилници				6			6			2	14
Демонстрации, клубове по интереси				1							1
Състезания, конкурси				16	1						17
Състезания, конкурси /онлайн/										2	2
Дискусии				5		1					6
Кампании		2	3	4	6	1				1	17
Подкаст "Карта на времето"								1			1

РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА „ХРИСТО БОТЕВ“ ВРАЦА
ОТЧЕТ 2025

Обучения и семинари		1				8					9	
Общо събития за 2025г.	78	5	7	122	46	30	13	26		32	359	

3. Бюджет на библиотеката по параграфи за 2025 година

Видове дейности	§§	Изразходвани средства:
Заплати и възнаграждение за персонала, нает по трудово и служебно правоотношение	0100	624425
Други възнаграждения и плащания на персонала	0200	39218
Осигурителни вноски от работодател	0500	123714
Издръжка	1000	169568
Платени данъци	1900	11368
Разходи за членски внос	4600	150
Придобиване на ДМА и НДА	5200 5300	0
Издръжка - дофинансиране		6785
Общо бюджет		1032737
Проект „Креативност и изкуствен интелект в библиотеките на Враца и Долж“		66380,58
Фонд „Култура“, Общински съвет, Враца		5000

